

עא א ב מו' פיה מהל'
ענדיה הל' א סמנ
עשין פו טו' ע' י"ד סמנ
רסו ספיק (מל' כב)
עב ג טו' ע' עס ספיק
טו'
עג ד עס כג' ע' ע"ש
כג':

מה אשה איסורא ולא ממונא. וא"ת היאך עזב משתחרר צעטר
לאכלא שאלו אם לא יפקירו תחלה דמה אשה איסורא ולא ממונא
אף כו' וכי מימא דלשון הכתוב צעטר כגון הכי את צן חורין הכי את
לעזמן הוי לשון הפקר אם כן לשמואל למה לי שטרר יפקירו ועוד
לדפי' על ידי הפקר היאך משתחרר
קטן לאכלא שאלו ואורי' דדוקא צקנין
דמימא דלפנין מאשה אמרי' איסורא
ולא ממונא דומיא דאשה אכל שטר
שכתוב כהדין צקסא או חופשה לא
ניתן לה (ויקרא יט) משוחררת צעטר
לחודיה דמקרא מלא דינר הכתוב ועוד
לדחיקא שטר לקנין כסף דכתיב
(שם) והפדה לא נפדתה ועיקר קנין
כסף מפיקע ממון כדאמר הכא
נתיאשתי מפלוני עבדי אין לו תקנה
אלא צעטר אכל כסף לא דפקע ליה
כספיה מבי אפקריה:

אמר לא עשה ולא כדום.
פירש צקונטי' משום דדברי
שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו
ליכא שהרי לא זיה כמוסר לצניו
להקנותה לעצמה אלא צקנין זה נתכוון
לשחררה והרי הוא טעות ולא שייך
להזכיר כאן מתנת שכיב מרע דהויא
ליה צמקת ולמאנה לקיים דברי המת
איכא לדמיי' אם היה כמוסר לצניו:
משום הרהור ליה בליו ש"י
מקנה. אכל אם היה
כליו של קונה היתה זוכה עצמה
בחליפין דתני' כהדין כפ"ק קידושין
(דף כג:) דעבד כנעני נקנה
בחליפין משום דחליפין דמו לכסף
וכל היכא דכסף קני חליפין נמי
קני לבר מאשה משום דנפשות
משהו פרוטה לא מקנינא נפשה
כדאמר גריש קדושין (דף ג.) ומכאן
יש להזכיר דהלכה כרב דאמר
צכליו של קונה צפרק הזהב (כ"מ
מ:). ועוד אמרינן תוס' דמנה דשטר
למקנייה ציה לאפוקי מדליו ולא דמי
להא דאמר צפרק המגשר (לקמן פה:)
דלמקנין רבא מיומא דגן ועלם
לאפוקי

בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי
כללא דאמר ר' יהושע בן לוי * אמרו לפני רבי
אמר נתייאשתי מפלוני עבדי מהו אמר להם
אומר אני אין לו תקנה *אלא בשטר ואמר
רבי יוחנן מאי טעמא דרבי גמר *לה לה
מאשה מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר
וקא דייקת מינה כאשה מה אשה איסורא
ולא ממונא אף עבד נמי איסורא ולא ממונא
ואי מכללא מאי א"ל אדרב' דוק מינה לאירך
גיסא מה אשה בין גדולה בין קטנה אף עבד
נמי בין גדול בין קטן אמר ליה בפירוש שמיע
לי ורבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין
הלכה כאבא שאלו אמר ליה ר' זירא לר'
חייא בר אבא בפירוש שמיע לך או מכללא
שמיע לך מאי כללא דאמר ר' יהושע בן לוי
אמרו לפני רבי נתייאשתי מפלוני עבדי מהו
אמר להם אומר אני אין לו תקנה אלא בשטר
ואמר ר' יוחנן מאי טעמא דרבי גמר לה לה
מאשה מה אשה בשטר אף עבד נמי בשטר
וקא דייקת מינה כאשה מה אשה בין גדולה
בין קטנה אף עבד נמי בין גדול בין קטן ואי
מכללא מאי אדרבה דוק מינה להך גיסא מה
אשה איסורא ולא ממונא אף עבד נמי איסור'
ולא ממונא אמר ליה בפירוש שמיע לי אמר
מר אמר להם אומר אני אין לו תקנה אלא
בשטר והתניא ר' יוחנן אומר אומר אני אף הוא
נותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו
הכי קאמר יא בכסף או בשטר והאי פקע
ליה כספיה ולאפוקי מהאי תנא דתניא ר'
שמעון אומר משום רבי עקיבא יכול היא
כסף גומר בה כדרך ששטר גומר בה ת"ל
יהפדה לא נפדתה אורעה כל הפרשה כולה
ללא חופשה לומר לך שטר גומר בה ואין
הכסף גומר בה אמר רבי בר חמא א"ר נחמן

הלכה כר' שמעון ורב יוסף בר חמא א"ר יוחנן
רב נחמן בר יצחק * לרבא בר שאילתא דהוה קאי
אפיתחא דבי תפלה א"ל הלכה או אין הלכה א"ל
אני אומר אין הלכה ורבנן דתנו ממחזיא
אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה וכי
אתאי לסורא אישכחתייה לר' חייא בר אבין אמרי
לי אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר לי
דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע אתאי כביא
קמיה אמרה ליה עד אימת תשתעביד ותיוויל
ההיא איתתא שקל כומתיה שדא בה אמר לה זיל
קני הא וקני נפשיך אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו לא
עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דהלכה
כר' שמעון ולא היא אלא משום דהוה ליה בליו
של מקנה אמר רב שמואל בר אחיאתא אמר רב
הונא אמר רב המנונא הלכה כר' שמעון ולא
היא אין הלכה כר' שמעון אמר ר' יצחק בר
אשיאן אמר רב זירא אמר ר' חנינא אמר רב אשי
אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו

צפירוש שמיע לך. מרבי יהושע בן לוי: מאי כללא.
מאחיה כלל יש לי ללמוד דקצנית מינאי מכללא שמיע לך:
נתייאשתי. לשון הפקר הוא: אין לו תקנה.
בנת ישראל ולא בשפחה שהרי משוחרר הוא קאל
ואינו גמור: מה אשה. אם הפקירה בעלה לא
המירה לינשא לאחר צכך עד שימן גט: וקא
דייקא מינה. כיון דרבי מאשה יליף לא איירי רבי
אלא במפקיר עבד גדול שיש לו יד לקנות עצמו
ומשהפקירו אין לו עליו אלא איסור אכל לא
ממון כאשה זו שנגט שלה אינו צא להפקיע
ממון שיש לו עליה אלא איסור. אכל צעבד קטן
לא איירי רבי דלא דומיא דאשה הוא דאיכא
דרחל דממונא עליה ובדידיה סנידא ליה דיש
לו תקנה צשפחה דלא קנה עצמו כהפקרה:
ואי מכללא. לפינא מאי קשיא לך צגוה
דלשטרין לך למיבעי צפירוש או מכללא: אמר
ליה. אי מכללא שמיע לך ללא שפיר צדייקת:
דוק מינה להאי גיסא מה אשה בין גדולה
בין קטנה. המתרה צגט אף מפקיר עבדו
דאיירי ציה רבי בין גדול בין קטן קאלמך
ודומיא דאשה הוא לך גיסא: אין לו תקנה
אלא צעטר. כאשה. השתא משמע דעבד אינו
ניתר אפי' צפדיון: או צכסף או צעטר. תקנתו
של עבד דהא איתקוש פדיון כסף (לשטרד)
דכתיב והפדה לא נפדתה או חופשה וגו': והאי
דלפקריה: פקע ליה כספיה. ומעמה אין לו
תקנה אלא צעטר: ולאפוקי מהאי סנא. הא
דלמרינן עבד ניתר בכסף לאפוקי מהאי תנא:
אם שפחה איתקוש אף יכול היא כסף גומר.
שחרורא אף להפקיע מידי איסור: אורעה כל
הפרשה. כל מקרא הפרשה אורעה וסויימ'
ללא חופשה מדלא תני' צכפיה לא יומתו כי
לא נפדתה או חופשה אלא כי לא חופשה
ש"מ כי נפדתה נמי לא יומתו דאין צקדושין
משום אש חיה הוהיל ולא נכתב לה גט שחרור
וה"ק קרא והפדה לא נפדתה פדויה ואינה
פדויה הגמרת לאש כגון שפחה כנענית
חליה שפחה וחליה צת חורין המאורסת לעבד
עברי שהוא מותר צשפחה וצבת חורין
הצא עליה צאש דלי לא נפדתה כלל אין
כאן אש ולכן הוצרכה פדויה ולא משום דלי
נפדתה לגמרי יהו קידושיה קדושין והצא
עליה צמימא דמדכתב סיפא לא יומתו כי לא
חופשה משמע אורעה דין מיתתה צמיפוש
השטר ואפילו נפדתה כולה צבלא שטר
אין צה מיתה והא דכתיב לא נפדתה רבותא
אשמעינן דלע"ג דלא נפדתה כולה אלא
חליה איכא אשם: גומר צה. מוליאה לגמרי
צין משעבוד צין מאיסור: ואין כסף גומר
כה. דאינו מוליא אלא מידי שעבוד אכל לא מידי

הלכה לה מאשה. כמי הכא (דברים כד) וכתב לה. ומיני ההם (ויקרא יט) או חופשה לא ניתן לה (חגיגה ד.) אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא. אם ימלא אדם שיהא נותן לו כסף על מנת שאין לבעלי רשות בו (בעיר רח.) כשם ששאלין לגמרין לאחריהן קן הם רשאים לקבל הכסף מיד העבד עצמו כמדת מסיכה (לקמן כג.) מפני שהוא כמוכרו לו. לעבד עצמו (שם) כשם שהוא יכול למטר לאחריה ובלבד שימסו דרך מקח וממכר ולא דרך פדיון (בעיר רח.)

תורה אור השלם

1. ואיש כי ישבב את אשה שכבת זרע והוא שפחה נחפית לאיש והפדה לא נפדתה או חופשה לא נתן לה בקרת תורה לא יומתו כי לא חפשה: ויקרא יט ב

גליון הש"ס

גפ' אמרו לפני רבי אמר נתייאשתי. ע' צ"ק סו ע"א מוס' ל"ב כיון דלאיסורא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אשכחיה רב נתמן כר יתקן לרבה בר שילת דהוה קאי:

מוסף רש"י

לה לה מאשה. כמי הכא (דברים כד) וכתב לה. ומיני ההם (ויקרא יט) או חופשה לא ניתן לה (חגיגה ד.) אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא. אם ימלא אדם שיהא נותן לו כסף על מנת שאין לבעלי רשות בו (בעיר רח.) כשם ששאלין לגמרין לאחריהן קן הם רשאים לקבל הכסף מיד העבד עצמו כמדת מסיכה (לקמן כג.) מפני שהוא כמוכרו לו. לעבד עצמו (שם) כשם שהוא יכול למטר לאחריה ובלבד שימסו דרך מקח וממכר ולא דרך פדיון (בעיר רח.)

איסור שפחה שיהו קדושין מופסין צה: דבי ספלה. צית הכנסת: אמר לו אני הייסי אומר אין הלכה ורבנן דתנו ממחזיא אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה וכי אתאי לסורא אישכחתייה לר' חייא בר אבין אמרי לי אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר לי דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע אתאי כביא קמיה אמרה ליה עד אימת תשתעביד ותיוויל ההיא איתתא שקל כומתיה שדא בה אמר לה זיל קני הא וקני נפשיך אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דהלכה כר' שמעון ולא היא אלא משום דהוה ליה בליו של מקנה אמר רב שמואל בר אחיאתא אמר רב הונא אמר רב המנונא הלכה כר' שמעון ולא היא אין הלכה כר' שמעון אמר ר' יצחק בר אשיאן אמר רב זירא אמר ר' חנינא אמר רב אשי אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו איסור שפחה שיהו קדושין מופסין צה: דבי ספלה. צית הכנסת: אמר לו אני הייסי אומר אין הלכה ורבנן דתנו ממחזיא אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה וכי אתאי לסורא אישכחתייה לר' חייא בר אבין אמרי לי אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר לי דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע אתאי כביא קמיה אמרה ליה עד אימת תשתעביד ותיוויל ההיא איתתא שקל כומתיה שדא בה אמר לה זיל קני הא וקני נפשיך אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דהלכה כר' שמעון ולא היא אלא משום דהוה ליה בליו של מקנה אמר רב שמואל בר אחיאתא אמר רב הונא אמר רב המנונא הלכה כר' שמעון ולא היא אין הלכה כר' שמעון אמר ר' יצחק בר אשיאן אמר רב זירא אמר ר' חנינא אמר רב אשי אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו איסור שפחה שיהו קדושין מופסין צה: דבי ספלה. צית הכנסת: אמר לו אני הייסי אומר אין הלכה ורבנן דתנו ממחזיא אמרי אמר רבי זירא משמיה דרב נחמן הלכה וכי אתאי לסורא אישכחתייה לר' חייא בר אבין אמרי לי אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה אמר לי דההיא אמתא דהוה מרה שכיב מרע אתאי כביא קמיה אמרה ליה עד אימת תשתעביד ותיוויל ההיא איתתא שקל כומתיה שדא בה אמר לה זיל קני הא וקני נפשיך אתו לקמיה דרב נחמן אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דחזא סבר משום דהלכה כר' שמעון ולא היא אלא משום דהוה ליה בליו של מקנה אמר רב שמואל בר אחיאתא אמר רב הונא אמר רב המנונא הלכה כר' שמעון ולא היא אין הלכה כר' שמעון אמר ר' יצחק בר אשיאן אמר רב זירא אמר ר' חנינא אמר רב אשי אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו

(א) ויבין לנג' (ב) לקמן נג'... (ד) פסקים פה מנייה... (ה) ויבין לנג' (ו) ויבין לנג'...

גליון הש"ס

גמ' אפי' שפיר נהי... כניה דף יט ע"ב קרי... ליה אפי' ודינאיה ע"י...

הגהות הב"ח

(ה) גמ' טולא אמר וכו'... ויבין עבד עמי:

מוסף רש"י

במזיק שיעבודו של... חבירו. קרקע המשועבדת... לנכסיו (ב"ק דף ג' א')...

תוספות ר"ד

אין העבד חייב כלום אלא... מפני תקון העולם כופין... את רבו ועושה אותו כ"ח...

השולח פרק רביעי גיטין

ויאמר לו עבדי אשה. ויזיל לנו * על נזיו: אלא המשחרר כותב... שטר לנצל חובו על דמיו והזיק שערדו ישלם לו: אין העבד...

כותב. אין עבד כותב לו שום שטר... ולא מיד: אלא משחרר כותב. לו... שטר על העודף: היות שערדו ניכר... שמים היות. ולמנא קמא לא שמה...

ולכתובת אשה גובין משאר נכסים רשב"ג אומר בעל גובה משאר נכסים... אשה אינה גובה משאר נכסים שאין דרכה של אשה לחזור על...

מא

פח א מיי פ"ז מהל'... חובל ומזיק הלכ' יא... סמנ עשין פ"ז טו"ש ע"ד...

פח א מיי פ"ז מהל'... חובל ומזיק הלכ' יא... סמנ עשין פ"ז טו"ש ע"ד... פ"ז טו"ש ע"ד...

תוספות ר"ד (המשך)

על דמיו רשב"ג אומר... אינו כותב העבד אלא... המשחרר כותב: כותב... קמיפלגי במזיק שיעבודו...

דאילו לדדיה שרי כיון דאין מתכוין אלא להפקיע שיעבודא... היכא דמתסר לחבלי עולמא כגון מיתנא והקדש דקדושת הגוף לא...

ויאמר לו עבדי אתה כופין את רבו שני... ועושה אותו בן חורין וכותב עבד שטר... על דמיו רשב"ג אומר אין העבד כותב... אלא משחרר כותב במאי קא מיפלגי...

על דמיו רשב"ג אומר... אינו כותב העבד אלא... המשחרר כותב: כותב... קמיפלגי במזיק שיעבודו... של חבירו מר סבר חייב...